

'PROPOSTA 2002'. FESTIVAL INTERNACIONAL DE POESIES+POLIPOESIES

La poesia més lliure

EDUARD ESCOFFET

A principis d'any, em vaig posar en contacte amb Bob Cobbing per convidar-lo a actuar al festival de poesia *Proposta*. Era un d'aquells personatges prou coneguts dins l'escena poètica internacional més desacomplexada, però poc o gens divulgat. Acceptà encantat la invitació, però comentava que els seus problemes de salut li feien una mica difícil de viatjar i per això va decidir que prendria part a *Proposta 2002*, però sense bellugar-se de Londres. Amb el seu company d'actuacions i amic inseparable Hugh Metcalfe prepararia una *performance* que contindria elements enregistrats, la seva part, i elements en directe, la part de Hugh Metcalfe, que sí vindria a Barcelona. La notícia ens ha esclatat a les mans: Bob Cobbing va morir el 29 de setembre a Londres.

No és fàcil començar a parlar d'un personatge com Cobbing. Als qui el coneixen, encara que sigui de resquillada, de ben segur que el nom els porta moltes referències. Però per a la majoria és un complet desconegut. Justament, amb aquesta actuació a Barcelona, volíem reconèixer una figura essencial en la poesia britànica de la segona meitat del segle XX i un catalitzador de propostes atrevides que han alimentat i encara alimenten poetes d'arreu. Bob Cobbing, per començar, apareix com a introductor de la poesia concreta al Regne Unit. El poeta d'avantguarda de referència a la literatura britànica.

Després de declarar-se objector de consciència durant la Segona Guerra Mundial, Bob Cobbing va començar en la postguerra a investigar amb la poesia, sobretot amb les paraules i la tipografia. El 1954 escriu el seu primer poema fonètic. I és també en aquesta època quan comença la seva faceta d'agitador. Participa, a Hendon, en la creació del Group H i de la revista literària *And*.

Els anys 60 representen uns

anys de difusió internacional de la seva obra. Va participar als festivals de poesia sonora més importants de l'època, amb Henri Chopin, François Dufrêne, Sten Hanson, Arrigo Lora-Totino, bp nichol i Bernard Heidsieck entre d'altres. Però el fet més important de la dècada, per a ell, va ser la creació el 1963 de l'editorial Writers Forum, una editorial que fa part més de la llegenda que no d'un hipotètic negoci editorial. Va publicar, entre altres, obres primerenques d'Allen Ginsberg i d'Ernst Jandl. Diuen que va arribar a publicar, en aquells dies, més d'un llibre al dia. A hores d'ara, el recompte de publicacions arriba a 1.170.

A partir d'aquí, es fàcil d'anar seguint les seves traces. Bob Cobbing ha continuat fins a la seva mort la seva incansable activitat. De fet, deu dies abans de morir va actuar al Klinker, local *undreground* on acostumava a actuar. La imatge del vell Cobbing, més que no pas l'obra, ha donat la volta al món: un home barbut i desdentat, entranable, passejant pel seu estudi ple de papers a vessar i amb una fotocopiadora com a protagonista. Des d'aquí realitzava les edicions de Writers Forum, difonia els seus poemes, manipulava amb la fotocopiadora fotos i textos i obria les portes a tot aquell qui volgués entrar-hi: ampliava tots els nivells de la poesia, des de la creació a la difusió. Era una criatura d'hàbit, anàrquic i íntimament lligat al seu art. Com si cada paper, cada tros de paret i cada lletra tingués una part d'ell a dir. És en aquest sentit que em sembla que la multiplicació ocupa un lloc central en la poètica de Cobbing.

És una mica difícil de parlar

PROGRAMA D'ACTES

Proposta, en aquesta tercera edició, es consolida com a aparador de les pràctiques poètiques actuals i presenta un ventall prou ampli, amb actuacions i conferències, del que és ara com ara la poesia. Sense perdre el segell característic del contacte directe entre poeta i públic, aquest any dediquen un espai important a la connexió entre poesia i noves tecnologies i al terreny que hi ha entre la poesia i la música. Nous autors com ara Christophe Fiat, Bernard Baud i Jörg Piringer actuen al costat de personatges històrics, com Sten Hanson i d'altres a hores d'ara ja imprescindibles com ara Enric Casasses, Biagio Cepollaro i Michael Lentz.

DIMECRES 6

■ **Obertura.** Auditori, 22 h
Enric Casasses + Pascal Comelade

DIJOUS 7

■ **Exposició.** 2a planta, entre 20.30 h i 22 h, accés lliure a l'exposició *Cosmòpolis: Borges i Buenos Aires. Escriitures de l'excés*
■ **Actuació.** 2a planta, 22 h
Bernard Baud, Eugenio Tiselli, Ester Xargay i Carles Hac Mor: *Cent bilions de poemes*, de Raymond Queneau

DIVENDRES 8

■ **Conferència.** Llibreria, 20 h
Ferran Cuadras: *"Text-sound art": veu, llenguatge i creació sonora. Referents*
■ **Intermèdia.**
Vestíbul, 22.30 h

El poeta Bob Cobbing

Michael Lentz (Alemanya), Sten Hanson (Suècia), Christophe Fiat (França)

DISSABTE 9

■ **Conferència.** Llibreria, 20 h
Victor Sunyol: *Reescriure i escriure (recorregut personal per les pràctiques de l'Oulipo)*
■ **Intermèdia.**
Vestíbul, 22.30 h
Biagio Cepollaro (Itàlia), Bob Cobbing+Hugh Metcalfe (Regne Unit), Jörg Piringer (Àustria)

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Montalegre, 5. Barcelona. Dies 6, 7, 8 i 9 de novembre del 2002.

.....
Més informació: 93 306 41 00
propost@propost.org
www.propost.org/proposta
2002

de l'obra de Bob Cobbing. Com sovint passa amb aquesta mena de personatges resulta ben perillós d'acabar-s'hi. Sovint, perquè ningú abans ho ha fet. També, perquè la seva obra és inabastable: més de 600 publicacions, la majoria editades per ell mateix i amb difusió escassa. A grans trets, l'obra de Cobbing pot ser llegida com alguna cosa més que un experiment d'avantguarda. Seguia un impuls indomable que el situava en un espai personal, inexplorat i plenament conseqüent amb la seva manera de pensar. Com Brossa i Ian Hamilton Finlay, ha acabat creant la seva pròpia avantguarda o, millor dit, el seu propi espai i el seu propi llenguatge dins la poesia. Comença pel començament i treu l'impuls dels elements més primitius de la comunicació.

Els seus materials són pobres, però de seguida adquireixen valor, inserits en el seu codi de valors personal, sigui en els poemes visuals o escrits, sigui en els recitals. L'única regla, la intuïció. I el poeta i l'agitador editor es fonen i ell diu amb total llibertat.

Aquestes línies només poden servir per recordar la figura lluminosa de Cobbing. Seria impossible de descriure'n cada racó. Amb tot, *Proposta 2002* presentarà un bocí del que va ser aquest poeta. Hugh Metcalfe, amb qui va crear ara farà 20 anys el grup Birdyak, serà present a Barcelona dissabte, dia 9, per presentar el que és la darrera intervenció de Bob Cobbing, preparada especialment per a l'ocasió. No es tracta només de retre un homenatge, sinó també de reivindicar que la poesia pot ser un alfabet lliure, d'una llibertat irrenunciable. Sense pureses.

PARLEM-NE

L'any 1979 la revista *Els Marges* va publicar el famós manifest "Una nació sense Estat, un poble sense llengua?". Deu anys més tard (1989, 1990), tres professors de la Universitat de Girona van publicar uns textos que eren potser encara més contundents sobre l'extremament problemàtic futur de la llengua: *Meditació ignasiana sobre la normalització lingüística* (Modest Prats), *Quin futur hi ha per a la llengua catalana?* (August Rafanell i Albert Rossich) i *El futur de la llengua catalana* (de tots tres autors): aquest darrer inclou els dos anteriors i n'afegeix un altre. Més d'una persona va llegir aquests textos amb indignació, i la premsa els va reduir a les simplificacions habituals en aquests mitjans. Es va exacerbar la inútil divisió maniquea entre optimistes i pessimistes i va surar en l'aire una data amenaçadora que tampoc no conduïa enlloc. El cas és que aquests angoixosos tocs d'alerta, fets amb la màxima responsabilitat i la màxima coneixença de la matèria, no

Cada deu anys

JOAN SOLÀ

van representar el revulsiu eficaç que haurien hagut de ser.

Al cap de deu anys més (2000), el Departament de Lingüística General de la Universitat de Barcelona, el CIEMEN i el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades van convocar un simposi amb moltes persones de les anteriors i d'altres, per veure si d'una vegada la nostra societat se sensibilitzava i reaccionava davant una salut lingüística que pràcticament tothom, durant el simposi, qualificava ja d'extremament perillosa i fins de terminal. La setmana passada es va presentar el llibre *El català: mirades al futur* (Barcelona, EUB, 2002), editat per M. Carme Junyent i Virginia Unamuno, que recull la major part dels textos i debats del simposi i ens ofereix tres textos més: el primer manifest (1979), esporgat

d'errates, l'article de Rafanell i Rossich i un article de M. Carme Junyent, *El català: una llengua en perill d'extinció?*

Aquest text de M. Carme Junyent és dels més útils que jo conec sobre la qüestió. Gran experta com és d'aquesta temàtica, ens explica amb una claredat meridiana què vol dir i què no vol dir que una llengua ha mort o pot morir i en què ens basem per dir-ho. Pel que fa a la resta de textos, Miquel Pueyo resumeix de manera brillant en una sola pàgina (88) la majoria d'idees sobre la situació de la llengua que el lector veurà al llarg de l'obra. Aquest llibre hauria de ser llegit i meditat amb calma però amb inequívoca voluntat d'acció per tothom que tingui alguna responsabilitat política o social sobre l'afer. El simposi i el llibre s'ocupen només del Principat de Catalunya, que ja

és prou complex però que no és pas l'indret més necessitat de reacció ràpida. Potser s'hauria pogut implicar en el simposi bons coneixedors i responsables de les Illes i del País Valencià.

Com a espectador i lector, tant del llibre com de l'acte de presentació, em permeto d'afegir-hi un altre però, que ja el mig insinuen dins el llibre mateix més d'un dels que hi prenen la paraula. El simposi és indiscutiblement útil: hauria de ser útil; però potser encara ho fóra més si s'hagués cridat a participar-hi algun sector social no estrictament filològic o sociolingüístic: almenys el sector que, segons tothom, és precisament el més problemàtic, el dels joves de menys de 40 o 30 anys, hi hauria pogut prendre part més activa, tot i que ja hi era; però també hi haurien pogut ser l'imprescindible món laboral i, per què no, almenys una part dels que no veuen les coses com nosaltres sinó gairebé al revés. Cada deu anys s'aixeca un clam sobre la salut de la llengua. Ara l'angoixa és ja imparable. La setmana entrant els resumiré el llibre.